

покращання адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків;

внести зміни в податкове законодавство й розмежувати різні ставки ПДВ для окремих видів товарів і послуг;

підтримувати малий і середній бізнес, надаючи податкові пільги та канікули.

Література

1. Белова И.А. Становление взглядов на роль налогов как инструмента фискальной политики // И.А. Белова // Вестник Челябинского государственного университета. — №9 (263). — 2012. — С. 36—40.

2. Єфименко Т.І. Формування фискального простору економічних реформ / Т.І. Єфименко // Фінанси України. — №4. — 2011. — С. 3—23.

Ліхова О.В.

«Фінанси та кредит», 4 курс,

*ДВНЗ»Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Науковий керівник — к.е.н., старший викладач Котіна Г.М.

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Питання доцільності та розміру бюджетної децентралізації в Україні є дискусійним. Аргументами «проти» є розпорошення фінансових ресурсів, як можливий наслідок децентралізації; нерівномірність розвитку регіонів (лише 5 формують державний бюджет, а 22 регіони України — дотаційні). Однак, більшість науковців, економістів, політиків підтверджують необхідність фінансової децентралізації, адже вона дасть змогу дотримуватись принципу співвідношення повноважень і відповідальності, підвищити зацікавленість органів місцевого самоврядування у наповнюваності місцевих бюджетів та забезпечить виконання принципу субсидіарності [2]. Показники бюджетної децентралізації визначають рівень децентралізації у країні в цілому.

Мета доповіді полягає у визначенні напрямків бюджетної децентралізації та шляхів підвищення ефективності бюджетної дисципліни.

Одним з основних показників, що характеризує структуру бюджетної системи є коефіцієнт бюджетної децентралізації:

$$\text{Коефіцієнт бюджетної децентралізації} = \frac{\text{доходи (видатки) місцевих бюджетів}}{\text{доходи (видатки) зведеного бюджету}} \quad (1)$$

За період 2007—2011 рр. коефіцієнт бюджетної децентралізації за видатками коливався від 0,4 до 0,43, це означає, що з місцевих бюджетів здійснювалося лише 40—43 % видатків від загального обсягу. Коефіцієнт децентралізації за доходами є значно нижчим (від 0,27 у 2007 р. впав до 0,22 у 2011 р.). Такі дані свідчать про необхідність підвищення фінансової децентралізації, особливо за доходами, за рахунок збільшення наповнюваності місцевих бюджетів.

Враховуючи наявні проблеми, можна запропонувати наступні **вектори розвитку бюджетної децентралізації в Україні**:

- чітке розмежування повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, уникнення дублювання функцій;

- закріплення у законодавстві та реальне наповнення змістом принципу субсидіарності [4];

- внесення коректив до схеми планування і виконання бюджету «зверху вниз», щоб враховувати інтереси громад у діяльності органів місцевого самоврядування;

- посилення фінансової основи бюджетів місцевого самоврядування шляхом об'єднання територіальних громад сіл, селищ і міст (за європейськими нормами первинна територіальна одиниця має налічувати не менше 100 тисяч мешканців);

- задіяння потенціалу нефіскальних джерел наповнення дохідної частини місцевих бюджетів; активізації діяльності органів місцевого самоврядування на фондовому та кредитному ринках через емісію муніципальних цінних паперів [4];

- прийняття Проекту закону «Про комунальну власність», визначення її статусу, порядку використання та відчуження

- зміна формули розрахунку міжбюджетних трансфертів, адже простий розрахунок (видатки — доходи закріплені за відповідним бюджетом) не стимулює регіони до збільшення наповнюваності місцевих бюджетів, а, навпаки;

- у розподілі регульованих загальнодержавних податків збільшити частку місцевих бюджетів, щоб зменшити зустрічний

рух коштів (2) $\text{регіони} \xrightarrow{\text{податки}} \text{держ. бюджет}$
 $\text{місцеві бюджети} \xleftarrow{\text{трансфери}} \text{держ. бюджет}$
 (2);

— збільшити залучення інвестицій місцевими органами влади за рахунок підвищення конкурентоспроможності регіонів.

Бюджетна децентралізація має здійснюватись разом з адміністративною реформою, удосконаленням законодавства (податкового, ЗУ «Про місцеве самоврядування»).

Система розподілу бюджетних коштів має бути унормована на рівні, що не тільки підтверджений практикою загальноєвропейських країн із тривалими традиціями бюджетної децентралізації, а й відповідає сучасному стану розвитку бюджетної системи України. Ефективно розроблена політика фінансово-бюджетної децентралізації повинна зміцнювати місцеву автономію, сприяти підвищенню політичної відповідальності та економічної ефективності [3].

Література

1. Козенко А.О. Проблеми процесу бюджетної децентралізації в Україні [Текст] / А. О. Козенко // Економіка та держава. — 2012. — № 4. — С. 67—68.
2. Короткий звіт про дебати на тему «Децентралізація підвищить конкурентоспроможність регіонів»/ [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.feg.org.ua/docs/decentre/decentralization_ukr.pdf
3. Монаєнко А.О. Фінансово-бюджетна децентралізація в регіональному управлінні/ [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dtr/du/2010_1/files/DU110_35.pdf
4. Послання Президента України до Верховної Ради України 2012 рік / [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://document.ua/provnutrishne-ta-zovnishne-stanovishe-ukrayini-v-2012-roci-doc103135.html>
5. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2011 рік / [Щербина І. Ф., Рудик А. Ю., Зубенко В. В., Самчинська І. В. та ін]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. — К., 2011. — С. 34—35; 55-56/ [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr.pdf